

Regeringens proposition

1979/80:128

om ställföreträdarens ansvar för arbetsgivaravgifter samt avveckling av den frivilliga pensionsförsäkringen, m. m.;

beslutad den 28 februari 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll ovannämnda dag.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARIN SÖDER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ett ställföreträdaransvar införs för juridiska personers arbetsgivaravgifter. Har en företrädare för en juridisk person uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåtit att betala in avgifter i rätt tid och ordning skall han vara solidariskt ansvarig med den juridiska personen för de obetalda avgifterna. Härigenom sker en anpassning till vad som gäller i fråga om innehållen preliminär A-skatt och mervärdesskatt.

Dessa bestämmelser föreslås träda i kraft den 1 juli 1980.

I propositionen läggs också fram förslag om att debitering av arbetsgivaravgifter i samband med debiteringen av slutlig skatt skall ersättas av ett enhetligt debiteringssystem fr. o. m. 1980 års debitering.

Vidare föreslås att möjligheten att göra inbetalningar till den frivilliga pensionsförsäkringen inom den allmänna försäkringen upphör i och med utgången av år 1980.

Bestämmelserna om arkiv hos statlig myndighet föreslås kunna tillämpas även på arkiv hos de allmänna försäkringskassorna.

Det föreslås också att kvinnor som genomgår militär grundutbildning skall behandlas på samma sätt som värnpliktiga som genomgår grundutbildning när det gäller rätt till sjukpenning m. m. under utbildningstiden.

Vidare föreslås att bestämmelserna i den allmänna försäkringen anpassas till den nya organisationen för yrkesinriktad rehabilitering. Utbildningsbidrag som utgår under den yrkesinriktade rehabiliteringen föreslås bli pensionsgrundande.

I övrigt föreslås bl. a. vissa mindre ändringar i reglerna om överklagande av beslut i socialförsäkringsärenden.

1 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.¹

dels att 17 § skall upphöra att gälla,

dels att 18, 19, 30, 36 och 51 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 30 a §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 §

Arbetsgivaravgift uppgående till högst ettusen kronor skall, därest riksförsäkringsverket icke annat bestämmer, påföras såsom slutlig avgift i samband med slutlig skatt i enlighet med vad som stadgas i uppbördslagen. Vad nyss sagts skall även gälla arbetsgivaravgift överstigande nämnda belopp, därest verket finner skäl därtill föreligga.

Riksförsäkringsverket skall lämna uppgift om de arbetsgivaravgifter som skola påföras i samband med slutlig skatt.

18 §

Annan arbetsgivaravgift än som avses i 17 § uppbäres av riksförsäkringsverket.

Arbetsgivaravgifterna skall uppbäras av riksförsäkringsverket.

19 §

Preliminär avgift skall erläggas under utgiftsåret enligt debitering.

Den preliminära avgiften skall erläggas under utgiftsåret enligt debitering. Beräknas arbetsgivaravgiften uppgå till högst ettusen kronor skall preliminär avgift debiteras endast om riksförsäkringsverket finner skäl till det eller om arbetsgivaren begär det.

¹ Lagen omtryckt 1974:938.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:938.

Nuvarande lydelse

Avgiften debiteras i en gemensam post, vilken avrundas till närmast lägre hela kronotal, som utan att öretal uppkommer är jämnt delbart med antalet inbetalningstillfällen.

Preliminär avgift skall inbetalas med lika belopp senast den 18 i envar av månaderna februari, april, juni, augusti, oktober och december eller, vid debitering under utgiftsåret, i de av nämnda månader som *infalla* under återstoden av året.

Även utan debitering *må* preliminär avgift, för *vinnande* av bättre överensstämmelse med den beräknade slutliga avgiften, erläggas under utgiftsåret eller efter utgången därav.

Föreslagen lydelse

Den preliminära avgiften skall inbetalas med lika belopp senast den 18 i envar av månaderna februari, april, juni, augusti, oktober och december eller, vid debitering under utgiftsåret, i de av *dessa* månader som *infaller* under återstoden av året.

Även utan debitering *får* preliminär avgift, för *att nå* bättre överensstämmelse med den beräknade slutliga avgiften, erläggas under utgiftsåret eller efter utgången därav.

30 §

Vad i uppbördslagen och föreskrifter angående tillämpningen av nämnda lag stadgas om restavgift, indrivning och redovisning av restförd skatt, avkortning och avskrivning av skatt, antagande av ackordsförslag som rör skatt samt upprättande av balanslängd skall *äga motsvarande tillämpning* i fråga om avgiftsbelopp som avses i 29 §; dock skall befogenhet, som enligt 58 § 2 mom. angivna lag tillkommer länsstyrelse eller riksrevisionsverket, i stället utövas av riksförsäkringsverket. *Angående* efterkrav och preskription skall vad i 70 och 71 §§ uppbördslagen stadgas *äga motsvarande tillämpning*, dock att vad i 70 § 2 mom. nämnda lag sägs beträffande länsstyrelse i stället skall gälla riksförsäkringsverket.

Vad i uppbördslagen (1953:272) och föreskrifter angående tillämpningen av nämnda lag stadgas om restavgift, indrivning och redovisning av restförd skatt, avkortning och avskrivning av skatt, antagande av ackordsförslag som rör skatt samt upprättande av balanslängd skall *tillämpas också* i fråga om avgiftsbelopp som avses i 29 §; dock skall befogenhet, som enligt 58 § 2 mom. angivna lag tillkommer länsstyrelse eller riksrevisionsverket, i stället utövas av riksförsäkringsverket. *I fråga om* efterkrav och preskription *tillämpas föreskrifterna* i 70 och 71 §§ uppbördslagen, dock att vad i 70 § 2 mom. nämnda lag sägs beträffande länsstyrelse i stället skall gälla riksförsäkringsverket.

Införsel enligt införsellagen (1968:621) får äga rum vid indrivning av avgifter som debiteras enligt denna lag.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 a §

Har någon, i egenskap av företrädare för arbetsgivare som är juridisk person, uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåtit att betala in arbetsgivaravgift i rätt tid och ordning, är han tillsammans med arbetsgivaren betalningsskyldig för avgiftsbeloppet och den restavgift som belöper på detta. Betalningsskyldigheten får jämkas eller efterges om det föreligger särskilda skäl.

Talan om att ålägga betalningsskyldighet enligt första stycket skall föras vid allmän domstol. Talan får inte väckas och åtgärd för indrivning inte vidtas sedan arbetsgivarens ansvarighet för avgiftsbeloppet har bortfallit på grund av preskription. En dom på betalningsskyldighet får dock verkställas inom två år från utgången av det kalenderår då domen vann laga kraft. Hos den som har blivit ålagd betalningsskyldighet får indrivning ske i samma ordning som gäller för arbetsgivaravgift.

Den som har fullgjort betalningsskyldighet för arbetsgivaravgift eller restavgift enligt första stycket får söka beloppet åter av arbetsgivaren. Därvid tillämpas bestämmelserna i 76 § uppbördslagen (1953:272).

36 §

Förmenar arbetsgivare att arbetsgivaravgift påförts honom obehörigen eller med oriktigt belopp, äger han söka rättelse hos riksförsäkringsverket inom ett år efter det han erhållit vederbörlig debetsedel eller räkning. Då fråga är om storleken av avgiftsunderlag skall vad nu sagts

Har en arbetsgivaravgift påförts arbetsgivaren obehörigen eller med oriktigt belopp, får han söka rättelse hos riksförsäkringsverket inom ett år efter det han erhållit vederbörlig räkning. Då fråga är om storleken av avgiftsunderlaget skall vad nu sagts icke gälla, om arbetsgivaren erhållit

Nuvarande lydelse

icke gälla, om arbetsgivaren erhållit underrättelse som avses i 15 §.

Ingår arbetsgivaravgiften i slutlig skatt må ansökningen om rättelse ingivas till den lokala skattemyndighet, som verkställt debiteringen av skatten. Myndigheten har att med eget yttrande översända ansökningen till riksförsäkringsverket.

Föreslagen lydelse

sådan underrättelse som avses i 15 §.

51 §

Riksförsäkringsverket äger för varje år från vederbörlig inkomstittel å riksstaten tillgodoföra sig ett belopp motsvarande skillnaden mellan summan av de arbetsgivaravgifter, som enligt vad i 17 § andra stycket sägs under året anmälts för påföring i samband med slutlig skatt, och vad som av dessa avgifter kan enligt av regeringen fastställda grunder beräknas bli avskrivet på grund av bristande betalning. Beloppet skall fördelas mellan avgifter, som avses i 1 §, i samma proportion som gäller enligt bestämmelserna i 28 §.

Avgiftsbelopp som avses i 29 § skola i den mån de inflyta av vederbörande länsstyrelse redovisas till riksförsäkringsverket.

Riksförsäkringsverket må i samma ordning som i första stycket sägs varje år tillgodoföra sig ett belopp motsvarande summan av de under nästföregående år debiterade tilläggspensionsavgifterna minskad med summan av de avgifter som under samma år avkortats eller restituerats.

De avgiftsbelopp som avses i 29 § skall i den mån de betalas in redovisas till riksförsäkringsverket av länsstyrelsen.

Riksförsäkringsverket får varje år från vederbörlig inkomstittel i statsbudgeten tillgodoföra sig ett belopp som motsvarar summan av de under nästföregående år debiterade tilläggspensionsavgifterna minskad med summan av de avgifter som under samma år avkortats eller restituerats.

Denna lag träder såvitt avser 30 a § i kraft den 1 juli 1980 och i övrigt två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

De nya bestämmelserna i 18, 19, 36 och 51 §§ skall tillämpas första gången i fråga om avgift för utgiftsåret 1979.

Bestämmelserna i 30 a § gäller inte i fråga om arbetsgivaravgift som förfaller till betalning före den 1 juli 1980.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹

dels att 22 kap. skall upphöra att gälla,

dels att 3 kap. 5 och 15 §§, 11 kap. 2 §, 18 kap. 5 §, 19 kap. 1 § samt 20 kap. 10 och 13 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 §²

Allmän försäkringskassa skall i samband med inskrivning av försäkrad besluta angående den försäkrades tillhörighet till sjukpenningförsäkringen. I fråga om försäkrad som avses i 1 § första stycket skall kassan samtidigt fastställa den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst. Av beslutet skall framgå i vad mån sjukpenninggrundande inkomst är att hänföra till anställning eller till annat förvärvsarbete. Beslut om tillhörighet till sjukpenningförsäkringen skall omprövas

a) när till kassans kännedom kommit att försäkrads inkomstförhållanden undergått ändring av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek,

b) när undantagande som avses i 2 § första stycket sista punkten blir giltigt eller upphör att äga giltighet,

c) när förtidspension enligt denna lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete, samt

d) när delpension enligt särskild lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades arbets- och inkomstförhållanden.

Ändring skall i fall som avses i första stycket a) ej ske förrän trettio dagar efter det försäkringskassan fått kännedom om inkomständringen. Ändring skall i annat fall ske så snart anledning till ändringen uppkommit eller, i fall

¹ Lagen omtryckt 1977:630.

² Senaste lydelse 1979:505.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

då sjukpenningförsäkring enligt 1 § andra stycket skall upphöra på grund av att den försäkrades make eller någon med vilken den försäkrade varit gift eller har eller har haft barn avlider, vid fjärde månadsskiftet efter dödsfallet.

Under tid då *försäkrad* bedriver studier för vilka han uppbär särskilt vuxenstudiestöd enligt studiestöds-lagen (1973:349) eller utbildningsbidrag för doktorander enligt förordningen (1976:536) om utbildningsbidrag för doktorander, eller då han efter förmedling av arbetsmarknadsmyndighet *eller arbetsvårdsorgan hos kommun eller landstingskommun undergår arbetsprövning, yrkesutbildning eller arbetsträning*, skall *fastställd* sjukpenninggrundande *inkomst* ej sänkas, *med mindre sådant fall är för handen som avses i första stycket b), c) eller d) eller, vad angår arbetsträning, denna pågått sex månader.*

Under tid, då *den försäkrade* bedriver studier för vilka han uppbär särskilt vuxenstudiestöd enligt studiestöds-lagen (1973:349) eller utbildningsbidrag för doktorander enligt förordningen (1976:536) om utbildningsbidrag för doktorander, eller då han *är inskriven vid arbetsmarknadsinstitut eller efter förmedling av en arbetsmarknadsmyndighet genomgår yrkesutbildning*, skall *den fastställda* sjukpenninggrundande *inkomsten* ej sänkas. *Sänkning får dock ske i sådana fall som avses i första stycket b), c) eller d). Vidare får sänkning ske när någon undergår arbetsträning i arbetsmarknadsinstitut, under förutsättning att arbetsträningen pågått sex månader.*

15 §³

Sjukpenning utgår ej för tid då *försäkrad*

a) fullgör värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst eller genomgår bistånds- och katastrofutbildning;

b) är intagen i annat barnhem än mödrahem eller i ungdomsvårdsskola;

c) är häktad eller intagen i kriminalvårds- eller arbetsanstalt;

d) i annat fall än under b eller c sagts av annan orsak än sjukdom tagits om hand på det allmännas bekostnad.

För dag då *försäkrad* är intagen i vårdanstalt för alkoholmissbrukare skall sjukpenning minskas på sätt som framgår av bestämmelserna i 4 § andra stycket.

Sjukpenning utgår ej för tid då *den försäkrade*

a) fullgör värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst eller genomgår *militär grundutbildning för kvinnor* eller bistånds- och katastrofutbildning;

³ Senaste lydelse 1979:505.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Utan hinder av första stycket utgår sjukpenning till försäkrad som avses under b och c vid sjukdom som inträffar under tid då han vårdas eller eljest får vistas utom skola eller anstalt och därvid bereds tillfälle att förvärvsarbeta.

11 kap.

2 §⁴

Med inkomst av anställning avses den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil, som försäkrad åtnjuter såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst hänföres dock icke från en och samme arbetsgivare åtnjuten lön som under ett år ej uppgått till femhundra kronor. Såsom inkomst av anställning anses även

a) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för försäkrads inkomst såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst

b) föräldrapenning,

c) vårdbidrag enligt 9 kap. 4 §,

d) dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa.

e) kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd,

f) utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning i form av dagpenning och stimulansbidrag,

f) utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering i form av dagpenning och stimulansbidrag.

g) timstudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349),

h) delpension enligt lagen (1975:380) om delpensionsförsäkring,

h) delpension enligt lagarna (1975:380) och (1979:84) om delpensionsförsäkring.

i) dagpenning till värnpliktiga, vapenfria tjänstepliktiga och elever i bistånds- och katastrofutbildning under repetitionsutbildning, frivilliga som genomgå utbildning under krigsförbandsövning eller särskild övning inom värnpliktsutbildningen, läkare under försvarsmedicinsk tjänstgöring samt civilförsvarspliktiga,

j) utbildningsbidrag för doktorander,

k) timsättning vid grundläggande utbildning för vuxna.

l) livränta enligt 4 kap. lagen om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestämmes med tillämpning av sagda lag.

⁴ Senaste lydelse 1979:650.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

m) från Sveriges författarfond och konstnärsnämnden utgående bidrag som ej är att hänföra till inkomst av annat förvärvsarbete enligt 3 §, i den mån regeringen så förordnar.

I fråga om ersättning i penningar eller naturaförmåner som i första stycket sägs för arbete som någon utfört för annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst skall vad i 3 kap. 2 § andra stycket sägs äga motsvarande tillämpning.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall hänsyn tagas till lön eller annan ersättning, som försäkrad åtnjutit från arbetsgivare, vilken är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, endast i fall då den försäkrade sysselsatts här i riket eller tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg. Vad i detta stycke sägs skall icke gälla beträffande lön till svensk medborgare, såframt svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk person, svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen, enligt av riks försäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för avgift till försäkringen för tilläggs pension enligt 19 kap. 1 §.

Hänsyn skall ej heller tagas till lön eller annan ersättning från främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller från arbetsgivare, vilken tillhör beskickning eller konsulat som nu sagts och icke är svensk medborgare. Vad i detta stycke sägs skall icke gälla beträffande lön till svensk medborgare eller den som utan att vara svensk medborgare är bosatt i riket, såframt utländsk beskickning här i riket enligt av riks försäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för avgift till försäkringen för tilläggs pension enligt 19 kap. 1 §.

Den som åtagit sig förbindelse enligt tredje eller fjärde stycket skall anses såsom arbetsgivare.

18 kap.

5 §

Allmän försäkringskassa må ej utan stöd av särskilt lagstadgande bedriva annan verksamhet än som anges i denna lag eller i bestämmelser, som utfärdats med stöd av densamma.

I den mån regeringen så förordnar, är allmän försäkringskassa pliktig att biträda vid handhavandet av annan verksamhet ävensom att tillställa socialregister behövliga uppgifter.

Allmän försäkringskassa skall tillhandagå statlig eller kommunal myndighet, försäkringsinrättning samt arbetsgivare med yttranden och upplysningar, i den mån hinder enligt lag eller författning ej möter samt mera betydande olägenhet ej därigenom uppkommer för kassan. Myndighet, som handhar arbetslöshetsförsäkring, eller lokalt organ som i 1 kap. 2 § sägs må ej av allmän försäkringskassa förvägras begärt biträde.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

I den mån regeringen så föreskriver gäller bestämmelserna om arkiv hos statlig myndighet även arkiv hos allmänna försäkringskassor.

19 kap.

1 §⁵

Arbetsgivare skall enligt vad nedan sägs för varje år erlægga socialförsäkringsavgift till sjukförsäkringen, folkpensioneringen och försäkringen för tilläggspension.

Avgift till sjukförsäkringen och till folkpensioneringen utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, annan ersättning för utfört arbete.

Avgift till försäkringen för tilläggspension utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 11 kap. 2 § andra stycket är för handen, annan ersättning för utfört arbete, sedan från nämnda summa dragits ett belopp motsvarande det vid årets ingång gällande basbeloppet multiplicerat med det beräknade genomsnittliga antalet arbetstagare hos arbetsgivaren under året. Härvid skall arbetstagare, som under hela året varit anställd med full arbetstid, räknas såsom en arbetstagare och arbetstagare, som under året varit anställd i mindre omfattning, medräknas i motsvarande mån. Det antal arbetstimmar per år som i allmänhet skall anses motsvara full arbetstid fastställas av regeringen efter förslag av riksförsäkringsverket. Genomsnittliga antalet arbetstagare beräknas med en decimal. Om särskilda skäl föranleda därtill, må avgift beräknas på sätt som avviker från vad nu stadgats men som giver i huvudsak samma resultat.

Vid beräkning av avgift enligt denna paragraf skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året ej uppgått till femhundra kronor. Vad gäller sjukförsäkringen och folkpensioneringen skall vidare bortses från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, eller, där fråga är om arbete som utförts för annans räkning utan att anställning förelegat, från arbetstagare som varit bosatt utomlands och utfört arbetet utom riket. Såvitt angår försäkringen för tilläggspension skall hänsyn icke tagas till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Såvitt angår försäkringen för tilläggspension skall

⁵ Senaste lydelse 1979:650.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

vidare bortses från arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, så ock från arbetstagare i fall då lön eller annan ersättning till honom antingen enligt 11 kap. 2 § tredje eller fjärde stycket icke räknas såsom inkomst av anställning eller, om arbetstagaren icke är svensk medborgare och ej heller är bosatt härstädes, avser arbete utom riket.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt 3 kap. 16 § eller 4 kap. 12 §. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen eller för ersättning för vilken bevillningsavgift erlagts enligt lagen (1908:128 s. 1) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Bidrag som avses i 11 kap. 2 § första stycket m) skall vid *beräkning av avgift enligt denna paragraf* anses som lön. Den som utgivit bidraget skall anses som arbetsgivare. Vid *beräkning av avgift till försäkringen för tilläggs pension* skall den som *uppburit* bidraget anses som arbetstagare, som under hela året varit anställd med full arbetstid.

Den som har utgivit ett bidrag som avses i 11 kap. 2 § första stycket m) skall erlägga avgift till försäkringen för tilläggs pension som om bidraget hade utgjort lön från honom som arbetsgivare. Vid *beräkningen av avgiften* skall den som *fått* bidraget anses som *en* arbetstagare som under hela året varit anställd med full arbetstid.

20 kap.

10 §⁶

Allmän försäkringskassa skall ändra beslut i ärende angående försäkring enligt denna lag, som har fattats av kassan och ej har prövats av försäkringsrätt.

1. om beslutet på grund av skrivfel, räknefel eller annat sådant förbiseende innehåller uppenbar oriktighet,

2. om beslutet har blivit oriktigt på grund av att det har fattats på uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag,

3. om beslutet har blivit oriktigt på grund av uppenbart felaktigt rättstillämpning eller annan liknande orsak.

Ändring får underlätas om den oriktighet som vidlåder beslutet är av ringa betydelse.

Beslut får ej ändras till försäkrads nackdel såvitt gäller förmån som har förfallit till betalning och ej heller i annat fall om synnerliga skäl äro däremot.

Fråga om ändring enligt denna paragraf får ej tagas upp sedan mer än två år

⁶ Senaste lydelse 1978:30.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

förflutit från den dag då beslutet meddelades. Ändring får dock ske även efter utgången av denna tid, om det först därefter har kommit fram att beslutet har fattats på uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag eller om annat synnerligt skäl föreligger.

Bestämmelserna i första–fjärde styckena ha motsvarande tillämpning på beslut som har överprövats av försäkringsdomstol. Därvid skall fråga om ändring bedömas av den domstol som senast har prövat målet.

13 §⁷

Besvärshandling skall tillställas den myndighet som meddelat beslutet.

Den omständigheten att besvärshandlingen tillställts den domstol, som har att pröva besvären, riksförsäkringsverket eller allmän försäkringskassa utgör ej hinder för besvärens upptagande till prövning, därest handlingen inkommit före besvärstidens utgång.

Har besvärshandlingen före besvärstidens utgång kommit in till en försäkringsdomstol, riksförsäkringsverket eller en allmän försäkringskassa, som ej är rätt myndighet enligt första stycket, skall besvärshandlingen översändas till den rätta myndigheten och anses inkommen i rätt tid.

Vid besvär över beslut i mål eller ärende angående försäkring enligt denna lag skall besvärshandlingen vara inkommen inom två månader från den dag då klaganden erhöll del av beslutet eller, om besvären anförts av riksförsäkringsverket, inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

Allmän försäkringskassas, riksförsäkringsverkets och försäkringsrätts beslut lända till omedelbar efter rättelse, om ej annat föreskrivits i beslutet eller bestäms av domstol som har att pröva beslutet.

22 kap.

1 §

Genom frivilliga avgifter skall försäkrad under de förutsättningar och på de villkor regeringen bestämmer kunna hos riksförsäkringsverket försäkra sig för erhållande av pension.

⁷ Senaste lydelse 1978:30.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §⁸

Försäkringstekniska grunder för den frivilliga pensionsförsäkringen fastställas av regeringen, varvid bestämmelserna i 264 § 1 mom. lagen om försäkringsrörelse skola äga tillämpning.

De erlagda avgifterna ingå till en fond, benämnd fonden för den frivilliga pensionsförsäkringen, vilken förvaltas och användes enligt grunder som riksdagen fastställer särskilt.

Om regelbundet återkommande försäkringsteknisk undersökning av den frivilliga pensionsförsäkringen förordnar regeringen.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 3 kap. 5 och 15 §§, 11 kap. 2 §, 18 kap. 5 §, 19 kap. 1 § samt 20 kap. 10 och 13 §§, två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling och i övrigt den 1 januari 1981.

De nya bestämmelserna i 11 kap. 2 § tillämpas första gången vid beräkningen av pensionsgrundande inkomster för år 1980.

De nya bestämmelserna i 19 kap. 1 § tillämpas första gången på arbetsgivaravgifter för utgiftsåret 1980.

De tidigare bestämmelserna i 22 kap. om frivillig pensionsförsäkring skall alltjämt gälla för försäkring på grund av avgift som har erlagts före utgången av år 1980.

⁸ Senaste lydelse 1979:127.

3 Förslag till Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs att 1 §, 27 § 1 mom. och 49 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Med skatt förstås i denna lag, där icke annat anges, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, utskiftningsskatt, ersättningsskatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, skogsvårdsavgifter, sådana socialförsäkringsavgifter till folkpensioneringen och tilläggs pensionsavgifter som avses i 19 kap. 3 § lagen om allmän försäkring, sjukförsäkringsavgifter enligt 19 kap. 2 § sistnämnda lag, arbetsskadeförsäkringsavgifter enligt 7 kap. 2 § tredje stycket lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, delpensionsförsäkringsavgifter enligt 21 § andra stycket lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring, socialavgifter enligt 16 § lagen (1976:381) om barnomsorg, sådana arbetsgivaravgifter enligt lagen om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., avgifter enligt lagen om allmän arbetsgivaravgift och enligt lagen om avgift för sjöfolks pensionering vilka icke uppbäras av riksförsäkringsverket, skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen, ävensom annuitet å avdiktningsslån.

Med skatt förstås i denna lag, där icke annat anges, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, utskiftningsskatt, ersättningsskatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, skogsvårdsavgifter, sådana socialförsäkringsavgifter till folkpensioneringen och tilläggs pensionsavgifter som avses i 19 kap. 3 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, sjukförsäkringsavgifter enligt 19 kap. 2 § sistnämnda lag, arbetsskadeförsäkringsavgifter enligt 7 kap. 2 § tredje stycket lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, delpensionsförsäkringsavgifter enligt 21 § andra stycket lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring, socialavgifter enligt 16 § lagen (1976:381) om barnomsorg, skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen, ävensom annuitet å avdiktningsslån.

Regeringen må, om särskilda omständigheter därtill föranleda, föreskriva att i samband med uppbörden av skatt må uppbäras jämväl annan avgift än sådan som i första stycket sägs. Har dylik föreskrift meddelats skall, där icke annat angivits, vad i denna lag stadgas angående skatt äga motsvarande tillämpning beträffande avgift som med föreskriften avses.

¹ Lagen omtryckt 1972:75. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

² Senaste lydelse 1979:361.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

I mom .³ Vid debitering av slutlig skatt skall iakttagas:

att för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, sådan skatt uträknas med tillämpning av det procenttal av grundbeloppet, som har fastställts att gälla för den preliminära skatt, vilken skall avräknas mot den slutliga skatten:

att kommunal inkomstskatt uträknas med ledning av den skattesats som för inkomståret gäller i beskattningsorten;

att kommunal inkomstskatt uträknas i en post, varvid skattebeloppet vid öretal över 50 avrundas uppåt och vid annat öretal avrundas nedåt till helt krontal;

att skogsvårdsavgift uträknas enligt bestämmelserna i 1 § lagen (1946:324) om skogsvårdsavgift;

att tilläggs pensionsavgift uträknas med tillämpning av den för inkomståret fastställda procentsatsen för avgiftsuttaget, varvid öretal bortfaller;

att kommunal inkomstskatt debiteras med belopp som har uträknats av lokal skattemyndighet i det fögderi där beskattningsorten är belägen;

att i 1 § nämnd sjukförsäkringsavgift debiteras enligt 19 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring på grundval av uppgifter om försäkringsförhållanden som lämnas av allmän försäkringskassa;

att socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen såvitt gäller person med inkomst av annat förvärsarbete än anställning debiteras med tillämpning av bestämmelserna i 11 kap. 4 § samt 19 kap. 3 och 4 a §§ lagen om allmän försäkring;

att i 1 § nämnd arbetsskadeförsäkringsavgift debiteras med ledning av bestämmelserna i 7 kap. 2 § tredje stycket lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring;

att i 1 § nämnd delpensionsförsäkringsavgift debiteras med ledning av bestämmelserna i 21 § andra stycket lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring;

att i 1 § nämnd socialavgift debiteras med ledning av bestämmelserna i 16 § lagen (1976:381) om barnomsorg;

att i 1 § nämnd socialavgift debiteras med ledning av bestämmelserna i 16 § lagen (1976:381) om barnomsorg; *samt*

att i 1 § nämnda arbetsgivaravgifter debiteras i en gemensam post; samt

att i 1 § nämnd annuitet eller, om skattskyldig har att erlægga flera annuiteter, summan av dessa påförs i helt antal kronor, varvid öretal bortfaller.

³ Senaste lydelse 1979:489.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

49 §

1 mom.⁴ Skattskyldig får av den lokala skattemyndigheten beviljas anstånd med inbetalning av skatt, kvarskatteavgift eller ränta.

1) om taxeringsintendenten har anfört besvär över taxeringen med yrkande om ändring till den skattskyldiges förmån: till det belopp som betingas härav,

2) om den skattskyldige har anfört besvär över taxeringsnämndens beslut om taxering och taxeringsintendenten helt eller delvis har tillstyrkt besvären eller ansökan om anstånd eller det – utan att yttrande har inhämtats från taxeringsintendenten – kan med skäl antas att besvären kommer att bifallas helt eller delvis: till det belopp som betingas härav,

3) om den skattskyldige har anfört besvär över länsrätts eller kammarrätts beslut om taxering och taxeringsintendenten helt eller delvis har tillstyrkt besvären eller ansökan om anstånd: till det belopp som betingas härav,

4) om taxeringen har blivit oriktig på grund av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende: till det belopp som betingas av förbiseendet,

5) om den skattskyldige har taxerats på mer än en ort för samma inkomst, garantibelopp för fastighet eller förmögenhet: till det belopp som svarar mot ettdera av eller båda de skattebelopp som har påförts med anledning av taxeringen,

6) om avgiftsunderlag för egenavgift som avses i anvisningarna till 41 b § kommunalskattelagen (1928:370) eller avgiftsunderlag för avgift enligt 17 § lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., har bestämts till för högt belopp: till det belopp som betingas av felaktigheten,

6) om avgiftsunderlag för egenavgift som avses i anvisningarna till 41 b § kommunalskattelagen (1928:370) har bestämts till för högt belopp: till det belopp som betingas av felaktigheten.

7) om skatt har påförts obehörigen eller med för högt belopp på grund av fel vid debiteringen: till det belopp som betingas av felaktigheten i debiteringen,

8) om preliminär skatt, som enligt 27 § 2 mom. skall gottskrivas den skattskyldige, kan beräknas överstiga motsvarande slutliga skatt och bli avkortad enligt 65 § samt den skattskyldige inte har erhållit jämkning enligt bestämmelserna i 45 § 1 mom. sista stycket: till så stor del av skatten som kan antas bli avkortad.

⁴ Senaste lydelse 1979:999.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling och tillämpas första gången i fråga om debitering av slutlig skatt på grund av 1980 års taxering. De äldre bestämmelserna skall tillämpas i fråga om slutlig skatt som debiteras på grund av taxering år 1979 eller tidigare år eller eftertaxering för år 1978 eller tidigare år.

Skall enligt lagen (1978:434) om upphävande av lagen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift fortfarande erläggas egenavgift enligt 4 § sistnämnda lag, tillämpas uppbördslagen i dess äldre lydelse.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-01-24

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Mundebo, Wikström, Friggebo, Mogård, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Söder

Lagrådsremiss om ställföreträdares ansvar för arbetsgivaravgifter

Gällande bestämmelser

Arbetsgivaravgifterna till socialförsäkringarna m. fl. ändamål debiteras och uppbärs enligt bestämmelser i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. (AVGL).

Avgifterna beräknas och uppbärs av riks försäkringsverket. En avgift som uppgår till högst 1 000 kr. påförs dock normalt i samband med debiteringen av slutlig skatt enligt reglerna i uppbördslagen (1953:272). Från dessa senare avgifter, s. k. skattedebiterade avgifter, bortses i det följande.

Under det år som avgifterna avser, det s. k. utgiftsåret, skall en arbetsgivare betala preliminära avgifter vid sex betalningstillfällen. Den preliminära avgiften för ett visst år uppgår i princip till samma belopp som den slutliga avgift som arbetsgivaren debiterades året före utgiftsåret. Den preliminära avgiften för utgiftsåret 1980 motsvarar således till storleken den slutliga avgiften för utgiftsåret 1978. När den preliminära avgiften bestäms, skall dock hänsyn tas till ändringar i de procentsatser som avgifterna utgår med och andra ändringar av betydelse i avgiftsbestämmelserna. Efter regeringens förordnande skall hänsyn även tas till mer betydande ändringar av avgiftsunderlaget som kan antas komma att ske till följd av den allmänna löneutvecklingen. Sådana generella förordnanden meddelas varje år. För att uppnå en bättre överensstämmelse med den beräknade slutliga avgiften kan den preliminära avgiften under vissa förutsättningar såväl sänkas som höjas genom särskilda beslut om jämkning i enskilda fall.

Om arbetsgivaren inte tidigare har påförts någon slutlig avgift, skall den preliminära avgiften fastställas särskilt. Därvid gäller att den preliminära avgiften skall beräknas så att den så nära som möjligt kommer att motsvara den slutliga avgiften.

Riksförsäkringsverket får anmana en arbetsgivare att lämna uppgifter för beräkning eller jämkning av preliminär avgift.

För att en nybliven arbetsgivare i förekommande fall skall kunna påföras preliminär avgift har han ålagts att snarast anmäla till riksförsäkringsverket om löneutgifterna för år räknat överstiger eller kan beräknas komma att överstiga 5 000 kr.

Överväganden och förslag

Det nuvarande debiterings- och uppbördssystemet har i flera avseenden utsatts för kritik. Det har bl. a. framhållits att det förhållandet att den preliminära avgiften debiteras på ett två år gammalt avgiftsunderlag leder till att avgiften tas ut med ett belopp som är mycket för lågt. De årliga förordnandena om uppräknning av avgiftsunderlaget kan inte helt kompensera detta. För år 1977 har underuttaget beräknats till ca 5.7 miljarder kr. vilket regleras genom fyllnadsinbetalningar eller föranleder debitering av kvarstående avgift. En bidragande orsak till underuttaget torde också vara att ansökan om jämkning regelmässigt görs när avgiftsunderlaget reduceras, medan någon motsvarande jämkning sällan begärs när avgiftsunderlaget ökar till följd av att verksamheten exempelvis utvidgas.

Det bör dock framhållas att riksdagen nyligen har beslutat om en ändring i AVGL, som gör det möjligt för riksförsäkringsverket att fastställa den preliminära avgiften medelst uppskattning av avgiftsunderlaget i de fall då en arbetsgivare inte har lämnat av verket begärda uppgifter (prop. 1979/80:29, SfU 9, rskr 102, SFS 1979:1126).

Det har vidare framhållits att en nytillkommande arbetsgivare som underlåter att göra anmälan till riksförsäkringsverket kan undandra sig att betala preliminära arbetsgivaravgifter under de första verksamhetsåren. När sedan avgifter debiteras, i detta fall först i samband med den slutliga avgiftsdebiteringen, är företaget inte sällan upplöst eller utan tillgångar.

Det har också framhållits som en allvarlig brist i de nuvarande bestämmelserna i AVGL att de inte, på motsvarande sätt som gäller bl. a. enligt 77 a § uppbördslagen och 48 a § lagen (1968:430) om mervärdeskatt, gör det möjligt att ålägga en försumlig ställföreträdare för arbetsgivaren betalningskyldighet för obetalda arbetsgivaravgifter. I detta sammanhang vill jag redovisa utvecklingen av de restförda arbetsgivaravgifterna under de senaste åren. Vid årsskiftet 1977/78 utestod ca 600 milj. kr. i obetalda arbetsgivaravgifter medan motsvarande belopp vid årsskiftet 1978/79 var ca 1 000 milj. kr. och vid årsskiftet 1979/80 beräknas vara 1 500 milj. kr.

Det finns möjlighet att utan att avvakta en revision av hela avgiftssystemet omedelbart införa bestämmelser om ställföreträdaransvar för arbetsgivaravgifterna i enlighet med vad som redan gäller i fråga om bl. a. inkomstskatt

och mervärdeskatt enligt regler i uppbördslagen och mervärdeskattelagen. Jag kommer därför i det följande att lägga fram förslag om regler för ett sådant ansvar för ej erlagda arbetsgivaravgifter.

Ansvariet innebär enligt uppbördslagen att den som i egenskap av företrädare för en juridisk person har verkställt källskatteavdrag, men uppsåtligen eller av grov oaktsamhet har underlåtit att betala det innehållna beloppet i rätt tid och ordning, är solidariskt betalningsskyldig med den juridiska personen för skattebeloppet jämte restavgift. På samma sätt är en företrädare för en juridisk person, om han uppsåtligen eller av grov oaktsamhet har underlåtit att betala in mervärdeskatt, solidariskt betalningsskyldig med den juridiska personen för skattebeloppet och restavgiften enligt mervärdeskattelagen. En ställföreträdare som har fullgjort sin betalningsskyldighet har regressrätt mot den juridiska personen. Talan om att ålägga betalningsskyldighet förs vid allmän domstol. Indrivning får göras hos den som har ålagts betalningsskyldighet i samma ordning som gäller för restförd skatt. Indrivningen får ske genom införsel enligt införsellagen (1968:621).

Bestämmelserna i 77 a § uppbördslagen har gällt sedan år 1968 och bestämmelserna i 48 a § mervärdeskattelagen sedan år 1974. Den allmänna uppfattningen är att de verksamt har bidragit till en förbättring av uppbörden av skattemedel. Bestämmelserna innebär nämligen att den som har ett avgörande inflytande över ett företags dispositioner inte skall kunna undandra sig sitt betalningsansvar mot det allmänna genom en formell bolagsbildning. Sin egentliga betydelse har bestämmelserna i fråga om s. k. fåmansbolag. Det har å andra sidan framhållits, att det solidariska ansvaret för betalningen av källskatt och mervärdeskatt har fått menliga återverkningar på uppbörden av arbetsgivaravgifter, där ställföreträdaransvaret inte finns. Som har framgått av vad jag här har anfört, har storleken av de utestående oredovisade arbetsgivaravgifterna ökat kraftigt under senare år. En anledning till detta kan vara att vissa arbetsgivare i ökad utsträckning skaffar sig otillbörlig kredit genom att underlåta att betala arbetsgivaravgifter. Jag ser detta som en allvarlig brist i uppbördssystemet. Enligt min mening bör det därför införas en solidarisk ansvarighet också beträffande arbetsgivaravgifterna i överensstämmelse med vad som gäller enligt 77 a § uppbördslagen och 48 a § mervärdeskattelagen.

Bestämmelserna bör i enlighet härmed ha den innebörden att den som företräder en juridisk person och som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet har underlåtit att betala påford arbetsgivaravgift i rätt tid och ordning är solidariskt ansvarig med den juridiska personen för arbetsgivaravgiften jämte restavgift. Belopp som ställföreträdaren i enlighet härmed har ålagts att betala bör kunna drivas in genom införsel enligt införsellagen (1968:621). Jag förordar att bestämmelser om detta tas in i en ny 30 a § i AVGL. Bestämmelserna bör utformas i nära anslutning till de bestämmelser på skatteområdet som jag har redovisat.

Bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 1980. De skall tillämpas på såväl preliminära som kvarstående och tillkommande avgifter som förfaller till betalning efter den dagen. Detta innebär för avgifterna för år 1980 att det solidariska ansvaret kommer att gälla för de preliminära avgifter som skall erläggas under uppbördsterminerna andra halvåret 1980. Vidare kommer ansvaret att gälla de kvarstående avgifterna, dvs. skillnaden mellan de slutligt och preliminärt debiterade avgifterna. För preliminärt debiterade avgifter som skulle ha erlagts under första halvåret 1980 men inte har erlagts, liksom för andra obetalda avgifter som skulle ha erlagts före ikraftträdandet, kommer däremot det solidariska ansvaret inte att gälla.

Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över ett inom socialdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.

Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

*Bilaga***Förslag till****Lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.**

Härigenom föreskrivs att i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.¹ skall införas en ny paragraf, 30 a §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**30 a §*

Har någon, som företrädare för juridisk person som är arbetsgivare, uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåtit att betala in arbetsgivaravgift i rätt tid och ordning, är han tillsammans med den juridiska personen ansvarig för avgiftsbeloppet och den restavgift som belöper på detta. Betalningsskyldigheten får jämkas eller efterges om det föreligger särskilda skäl.

Talan om att ålägga betalningsskyldighet enligt första stycket skall föras vid allmän domstol. Talan får inte väckas och åtgärd för indrivning får inte vidtas sedan arbetsgivarens ansvarighet för avgiftsbeloppet har bortfallit på grund av preskription. En dom på betalningsskyldighet får dock verkställas inom två år från utgången av det kalenderår då domen vann laga kraft. Hos den som har blivit ålagd betalningsskyldighet får indrivning ske i samma ordning som gäller för arbetsgivaravgift. Därvid får införsel äga rum enligt införsellagen (1968:621).

Den som har fullgjort betalningsskyldighet för arbetsgivaravgift eller restavgift enligt första stycket får söka

¹ Lagen omtryckt 1974:938.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:938.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

beloppet åter av den juridiska personen. Därvid tillämpas bestämmelserna i 76 § upphörslagen (1953:272).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1980.

Bestämmelserna gäller inte i fråga om arbetsgivaravgift som förfaller till betalning före den 1 juli 1980.

LAGRÅDET

Utdrag
PROTOKOLL
vid sammanträde
1980-02-07

Närvarande: f. d. justitierådet Petrén, regeringsrådet Hilding, justitierådet Vängby.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 24 januari 1980 har regeringen på hemställan av statsrådet och chefen för socialdepartementet Söder beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.

Förslaget har föredragits inför lagrådet av hovrättsassessorn Jan Nordlund.

Förslaget föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Genom förslaget införs ett ställföreträdareansvar för socialförsäkringsavgifter och vissa andra arbetsgivareavgifter, som det åligger juridisk person att betala. Genomförs förslaget, sker en anpassning till vad som gäller i fråga om skatteavdrag från arbetstagares lön och mervärdeskatt. Häremot har lagrådet inte något att erinra. Lagrådet utgår därvid från att bestämmelsen om att betalningsskyldigheten får jämkas eller efterges, om det föreligger särskilda skäl, avses skola tillämpas med ledning av den praxis som högsta domstolen utvecklat vid tillämpningen av motsvarande bestämmelse i 77 a § uppbördslagen (1953:272).

Det förtjänar dock anmärkas, att likformigheten mellan de olika aktuella regleringarna ej är fullständig. En skillnad är att uppbördslagen och mervärdeskattelagen (1968:430) innehåller vissa generella regler om införsel för indrivning av skatter som där avses, medan motsvarande bestämmelser saknas i förevarande lag. I det remitterade förslaget föreslås en specialregel om införsel för indrivning hos den som blivit ålagd betalningsskyldighet enligt förslaget. Om någon har sin huvudsakliga inkomst som anställd men driver viss egen verksamhet vid sidan därav och avlönar biträde samt inte betalar in arbetsgivareavgifter för denne, kan han enligt förslaget till följd av ställföreträdareansvaret drabbas av införsel, om han driver den särskilda verksamheten i bolagsform. Gör han det inte, kan däremot inte införsel ske för de avgifter som det åligger honom att betala i egenskap av arbetsgivare. Önskvärt är dock att regleringen genomförs konsekvent. Detta kan ske på så sätt att – i stället för den föreslagna sista meningen i 30 a § – i 30 § förevarande lag införs en generell regel om införsel för indrivning av avgifter varom är fråga i lagen, förslagsvis i ett andra stycke med lydelse: "Införsel enligt införsellagen (1968:621) får äga rum vid indrivning av avgifter som avses i 1 §

denna lag." Vidtages denna ändring erfordras, att lagens ingress jämkas och tillika anger att 30 § erhåller ändrad lydelse.

Det är önskvärt att de föreslagna bestämmelserna och bestämmelserna i 77 a § uppbördslagen och 48 a § mervärdeskattelagen erhåller en så enhetlig avfattning som möjligt. Vissa avvikelser från de äldre bestämmelserna har skett i förslaget, ehuru dessas utformning framstår som tydligare. Sålunda har, vid jämförelse med uppbördslagen, uttrycket "den som företräder arbetsgivare, som är juridisk person," utbyts mot "någon, som företrädare för juridisk person som är arbetsgivare," trots att den förra lydelsen är att föredra, eftersom det centrala för tanken är att vederbörande företräder en arbetsgivare som har att betala vissa avgifter. Sker en anpassning till den äldre lydelsen, bör i sista stycket orden "den juridiska personen" ersättas med uttrycket "arbetsgivaren". I första stycket första meningen är vidare innebörden av begreppet "ansvarig" oklar. Det bör utbytas mot ordet "betalningsskyldig", som används i 77 a § uppbördslagen. Även i andra hänseenden är en språklig utformning i närmare överensstämmelse med 77 a § uppbördslagen att föredra.

Vängby ville för sin del ytterligare anföra:

Likformigheten mellan de olika regleringar som är aktuella – beträffande skatteavdrag, mervärdeskatt och socialförsäkringsavgifter – kan otvivelaktigt drivas längre än som skett i det remitterade förslaget och önskemål om enhetlighet i lagstiftningen kan tala för att så sker. För ställföreträdare som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet underlåter att inbetala socialförsäkringsavgifter inträder – i likhet med vad som gäller i fråga om mervärdeskatt men till skillnad från vad som gäller i fråga om skatteavdrag för arbetstagare – inte något straffansvar. Härav följer bl. a., att talan mot ställföreträdare om betalningsskyldighet för socialförsäkringsavgifter inte kan föras av åklagare i brottmålsprocess, såsom ofta sker i fråga om skatteavdrag. I tvistemål kan möjligen uppstå vissa svårigheter att samordna statens talan i fråga om socialförsäkringsavgifter med motsvarande talan beträffande skatteavdrag, med tanke på de olika myndigheter som är berörda. Den föreslagna reformen torde emellertid kunna ses som ett steg på vägen mot en mer fullständig samordning.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-02-28

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Mundebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Söder

**Proposition om ställföreträdarens ansvar för arbetsgivaravgifter samt
avveckling av den frivilliga pensionsförsäkringen, m. m.**

1 Inledning

Vid regeringssammanträde den 24 januari 1980 fattades beslut att inhämta lagrådets yttrande över ett förslag till lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. (AVGL). Förslaget avsåg införande av ett ställföreträdaransvar för juridiska personers arbetsgivaravgifter i likhet med vad som redan gäller i fråga om innehållen preliminär A-skatt och mervärdeskatt. Jag kommer att i det följande anmäla lagrådets yttrande över förslaget.

I anslutning till förslaget vill jag ta upp vissa andra avgiftsfrågor. Det gäller dels frågan om den debitering av arbetsgivaravgifter som nu sker på skattsedel skall upphöra och ersättas av ett enhetligt system med avgiftsdebitering på särskild räkning, dels frågan om skyldigheten att erlagga arbetsgivaravgift för vissa konstnärsbidrag.

Vidare tar jag upp några frågor inom den allmänna försäkringen, som rör den frivilliga pensionsförsäkringen, sjukpenning m. m. under yrkesinriktad rehabilitering resp. militär grundutbildning för kvinnor och slutligen det nya besvär förfarandet för socialförsäkringsärenden.

2 Anmälan av lagrådets yttrande

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Lagrådet har inte haft något att erinra mot de skäl som ligger till grund för

att införa ett ställföreträdaransvar för socialförsäkringsavgifter och andra arbetsgivaravgifter.

Lagrådet har dock framhållit att den föreslagna regleringen – med en specialregel om indrivning genom införsel endast i de fall då ställföreträdaransvaret aktualiseras – är mer begränsad än den generella införselmöjlighet som står till buds enligt uppbördslagen och mervärdeskattelagen. Lagrådet har pekat på att den föreslagna införselregeln i vissa fall skulle kunna leda till olika resultat beroende på i vilken företagsform den försumlige arbetsgivarens rörelse har bedrivits. För att uppnå en konsekvent reglering anvisar lagrådet en lösning som innebär att i AVGL förs in en generell regel om införsel för indrivning av de avgifter som avses i lagen.

Jag ansluter mig till lagrådets uppfattning att i AVGL bör föras in en generell regel om indrivning genom införsel. Regeln kommer, förutom i de fall då ställföreträdaransvaret aktualiseras, att få betydelse då arbetsgivaren har inkomst som anställd. Införsel kan då ske i lönen. Detta torde närmast bli aktuellt då någon vid sidan av en anställning driver annan verksamhet med egna anställda eller anlitar uppdragstagare för att utföra uppdrag under sådana former att skyldighet att erlagga arbetsgivaravgifter uppkommer för uppdragsgivaren. Även om dessa fall är tämligen sällsynta finns det ingen anledning att begränsa införselmöjligheterna jämfört med vad som gäller beträffande innehållen preliminärskatt och mervärdeskatt.

Den generella regeln bör som lagrådet föreslagit föras in som ett nytt andra stycke i 30 § AVGL.

De av lagrådet gjorda påpekandena av språklig karaktär bör föranleda vissa justeringar av författningstexten.

3 Övergång till ett enhetligt system för debitering av arbetsgivaravgifter

Arbetsgivaravgifterna till socialförsäkringarna m. fl. ändamål beräknas och uppbärs i princip av riks försäkringsverket efter debitering på särskild räkning från verket. Vid sådan debitering, s. k. räkningsdebitering, debiteras arbetsgivaravgiften dels som en preliminär avgift, dels som en slutlig avgift. Den preliminära avgiften erläggs av arbetsgivarna vid sex särskilda betalningstillfällen under utgiftsåret. Sedan den slutliga avgiften beräknats erlägger arbetsgivaren i förekommande fall s. k. kvarstående avgift, som betalas vid ett eller två tillfällen under andra året efter utgiftsåret.

Avgift som uppgår till högst 1 000 kr. påförs dock – med vissa undantag – i samband med debiteringen av slutlig skatt enligt reglerna i uppbördslagen (1953:272), s. k. skattedebiterade avgifter. Vid skattedebitering uttas inga preliminära avgifter.

Till följd av att den nämnda beloppsgränsen legat fast oavsett tillkomsten av nya arbetsgivaravgifter, höjda avgiftsuttag, ändrade regler för beräkning av avgiftsunderlagen samt den allmänna löneutvecklingen har antalet

skattedebiterade arbetsgivare efterhand minskat väsentligt. Likaså har den andel av det totala avgiftsbeloppet som tas in genom skattedebitering sjunkit. År 1960 skattedebiterades 275 000 arbetsgivare, dvs. 79 % av det totala antalet. För år 1978 beräknas antalet till 19 000 och andelen av totalantalet till 8 %. Den sammanlagda avgiftssumman som påförs som slutlig skatt har minskat från 5 % av den totala avgiftssumman år 1960 till 0,015 % år 1979.

I samband med den omläggning av debiteringssystemet som genomfördes fr. o. m. utgiftsåret 1975 (prop. 1974:138, SFU 37, rskr 378, SFS 1974:938) infördes bestämmelser om s. k. särskild avgift på kvarstående arbetsgivaravgift. Den särskilda avgiften utgör 6 % på kvarstående avgiftsbelopp upp till 5 000 kr. och 8 % på belopp därutöver. Särskild avgift understigande 100 kr. skall dock inte tas ut (24 § AVGL).

Den särskilda avgiften motsvaras i fråga om de skattedebiterade avgifterna av en kvarskatteavgift enligt bestämmelserna i 27 § 3 mom. uppbördslagen. Denna avgift beräknas på motsvarande sätt som den särskilda avgiften. Gränsen för kvarskatteavgift ligger dock vid 50 kr.

Riksförsäkringsverket har i en skrivelse den 20 november 1979 påtalat vissa olägenheter som de skilda gränserna för erläggande av avgift ger upphov till. En arbetsgivare kan bli behandlad på olika sätt beroende på om han påförs arbetsgivaravgift på skattsedeln på slutlig skatt eller på en räkning från riksförsäkringsverket. Påförs avgiften på räkning, debiteras särskild avgift först då den kvarstående avgiften uppgår till 1 700 kr., under det att arbetsgivare som skattedebiteras påförs kvarskatteavgift redan då den kvarstående arbetsgivaravgiften uppgår till 900 kr.

Riksförsäkringsverket har, med anledning av de påtalade effekterna av nuvarande regler och med hänsyn till att skattedebiteringen av avgifter minskat väsentligt, föreslagit att debiteringen av arbetsgivaravgifter på skattsedel skall slopas. Verket förutsätter härvid att de berörda arbetsgivarna inte heller efter övergången till räkningsdebitering skall påföras några preliminära avgifter.

Riksskatteverket har i ett yttrande till riksförsäkringsverket pekat på att skattedebiteringen innebär vissa fördelar genom att antalet räkningar på arbetsgivaravgift begränsas. Statens kostnader blir därmed lägre, arbetsgivaren får färre inbetalningar att sköta och vid bristande betalning hålls antalet indrivningsuppdrag nere. Å andra sidan har riksskatteverket framhållit att förekomsten av två olika debiteringsförfaranden ger upphov till komplikationer. Bl. a. har verket tagit upp det fall då en arbetsgivare gör en fyllnadsinbetalning av skatt, inklusive beräknad arbetsgivaravgift, men avgiften på grund av vissa omständigheter räkningsdebiteras i stället för att skattedebiteras. Riksförsäkringsverket sänder då ut räkning på arbetsgivaravgiften samtidigt som skattemyndigheterna återbetalar den gjorda fyllnadsinbetalningen i den mån den motsvarar arbetsgivaravgiften. Riksskatteverket har funnit övervägande skäl tala för att skattedebiteringen av arbetsgi-

varavgifter bör upphöra och har därför tillstyrkt riksförsäkringsverkets förslag.

Mot bakgrund av att det numera är förhållandevis få arbetsgivare som skattedebiteras finner jag det för egen del riktigt att slopa skattedebiteringen och gå in för ett enhetligt system för debitering av arbetsgivaravgifter. Samtliga arbetsgivaravgifter kommer härigenom att räkningsdebiteras, vilket medför att debiteringsarbetet kan bedrivas mera rationellt. Samtidigt bortfaller de problem som de skilda reglerna för kvarskatteavgift och särskild avgift har gett upphov till och som har påpekats av riksförsäkringsverket och riksskatteverket.

För att undvika en betungande administration i fråga om smärre avgiftsbelopp bör preliminär avgift, liksom enligt nuvarande regler, inte debiteras då arbetsgivaravgiften kan beräknas uppgå till högst 1 000 kr.

Som riksskatteverket framhållit innebär skattedebiteringen den fördelen att antalet räkningar på arbetsgivaravgift begränsas. Om skattedebiteringen slopas behöver ytterligare ca 20 000 räkningar skrivas ut. Detta sker dock datamaskineellt och om utskriften fördelas på de nya länsdatorerna vid länsstyrelserna är den ökning det blir fråga om, ca 1 000 räkningar per län, enligt uppgift från riksskatteverket försumbar ur arbetsbelastningssynpunkt. På skattesidan kan visst utrymme sparas i skattedatabasen. Vidare bortfaller vissa administrativa rutiner.

De arbetsgivare som berörs av förslaget kommer om denna ändring genomförs att få göra inbetalningar vid ett eller två särskilda betalningstillfällen i stället för att betala avgifterna via skattsedeln. Detta bör dock inte vara någon större olägenhet.

Vad jag nu anfört föranleder ändringar i 18, 19, 36 och 51 §§ AVGL. Vidare bör 17 § nämnda lag upphävas. I uppbördslagen behövs följdändringar i 1 §, 27 § 1 mom. samt 49 § 1 mom. Det nya enhetliga debiteringsförfarandet bör tillämpas första gången i fråga om slutlig avgift för utgiftsåret 1979.

Jag vill påpeka att ändringarna inte berör egna företagares m. fl. egna avgifter till socialförsäkringen m. m. utan enbart arbetsgivarnas avgifter. Egenavgifterna kommer alltjämt att uppbäras i samband med uppbörden av slutlig skatt.

Jag har i denna fråga samrått med chefen för budgetdepartementet.

4 Arbetsgivaravgift för bidrag till konstnärer m. fl.

Genom riksdagens beslut (prop. 1978/79:202, SfU 25, rskr 409, SFS 1979:650) har fr. o. m. den 1 januari 1980 regeringen fått möjlighet att förordna att vissa från Sveriges författarfond och konstnärsnämnden utgående bidrag skall anses som inkomst av anställning vid beräkning av pensionsgrundande inkomst. I förordningen (1979:737) om pensionsgrundande bidrag från Sveriges författarfond m. fl. har närmare angivits vilka

bidrag som avses.

Arbetsgivaravgift som belöper på bidragen skall betalas av det utbetalande organet. I tillämpningen har uppstått tvist om avgiftsskyldigheten skall avse enbart avgiften till ATP eller också andra socialavgifter.

Bidragen grundar inte rätt till andra förmåner från de olika socialförsäkringsgrenarna än ATP. Enligt min mening bör till följd härav andra arbetsgivaravgifter än den till försäkringen för tilläggspension inte tas ut för bidragen.

Jag föreslår därför att 19 kap. 1 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) ändras så att däri uttryckligen anges att de bidrag som avses skall anses som lön vid beräkningen av avgift till försäkringen för tilläggspension. Bidragen skall således inte beaktas vid beräkning av underlaget för övriga arbetsgivaravgifter enligt AFL eller andra lagar.

I denna fråga har jag samrått med chefen för utbildningsdepartementet.

5 Avveckling av den frivilliga pensionsförsäkringen

Som komplement till den obligatoriska pensionen (folkpension, pensions-tillskott och ATP) kan en försäkrad teckna en frivillig pensionsförsäkring hos riksförsäkringsverket. Bestämmelser om detta finns i 22 kap. AFL och i förordningen (1962:521) om frivillig pensionsförsäkring hos riksförsäkringsverket. Försäkringen är så konstruerad att varje enskild premieinbetalning anses skapa ett självständigt försäkringsavtal om pension. Någon försäkringsform som innebär förpliktelse att regelbundet betala premier förekommer inte.

Riksförsäkringsverket har i skrivelse den 2 mars 1979 föreslagit att möjligheten till nya inbetalningar till sådana försäkringar skall upphöra. Skrivelsen bör fogas till detta regeringsprotokoll som *bilaga 1*.

Enligt verket har utbyggnaden av den obligatoriska pensioneringen, t. ex. genom införandet av pensionstillskott, och det faktum att ATP nu närmar sig fullfunktionsstadiet, tillsammans med minskade avdragsmöjligheter för inbetalda premier vid beskattningen och andra förändringar i försäkringens utformning medfört en kraftig nedgång av premieinbetalningarna under 1970-talet. Försäkringspremierna betalas in till Postbanken. Det inbetalnings- och redovisningssystem som används måste enligt Postbanken inom en snar framtid ersättas med ett nytt system bl. a. mot bakgrund av den ökande användningen av datoriserade kassasystem på post- och bankkontor. Även riksrevisionsverket har vid sin förvaltningsrevision av riksförsäkringsverkets verksamhet ställt sig frågande till denna försäkring.

Riksförsäkringsverkets förslag har remissbehandlats. Yttranden över förslaget har avgivits av postverket, försäkringsinspektionen, riksrevisionsverket, Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation, Centralorganisationen SACO/SR,

Lantbrukarnas riksförbund och Sveriges hantverks- och industriorganisation.

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt riksförsäkringsverkets förslag. Någon har framhållit att ändringen inte får påverka redan ingångna försäkringsavtal.

Jag delar riksförsäkringsverkets uppfattning att försäkringen i sin nuvarande utformning inte fyller något större behov. Jag föreslår således att möjligheten till nya inbetalningar till frivillig pensionsförsäkring hos riksförsäkringsverket upphör vid utgången av år 1980. Författningstekniskt genomförs detta enklast genom att 22 kap. lagen om allmän försäkring upphävs. Genom en övergångsbestämmelse bör föreskrivas att bestämmelserna äger fortsatt giltighet för dessförinnan ingångna pensionsavtal.

6 Sjukpenninggrundande inkomst m. m. under yrkesinriktad rehabilitering

Sjukpenningförsäkringen står, med undantag för den s. k. hemmamek-försäkringen, öppen endast för den som har inkomst av förvärvsarbete. Utträder någon ur förvärvslivet skall han alltså i princip inte längre vara försäkrad för sjukpenning.

För den som har förvärvsinkomst skall den allmänna försäkringskassan fastställa den sjukpenninggrundande inkomsten. Beslut om tillhörighet till sjukpenningförsäkringen skall omprövas bl. a. när kassan fått kännedom om att den försäkrades inkomstförhållanden undergått sådan ändring som är av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek.

Ändringen i den försäkrades inkomstförhållanden får emellertid inte leda till att den sjukpenninggrundande inkomsten sänks, om den försäkrade efter förmedling av en arbetsmarknadsmyndighet eller ett arbetsvårdsorgan hos kommun eller landstingskommun undergår arbetsprövning, yrkesutbildning eller arbetsträning. Gäller det arbetsträning får dock ändring göras om arbetsträningen pågått i sex månader. Reglerna härom finns i 3 kap. 5 § AFL.

I prop. 1978/79:73 om åtgärder för arbetshandikappade föreslogs att den arbetsprövnings- och arbetsträningsverksamhet, som då bedrevs vid de landstings- och primärkommunala arbetsvårdsinstituten, tillsammans med viss annan yrkesinriktad rehabiliteringsverksamhet av utredande och förberedande art skulle inordnas i de arbetsmarknadsinstitut under statligt huvudmannaskap som avsågs bli inrättade. Riksdagen godkände förslaget (AU 1978/79:20, rskr 186).

Arbetsmarknadsinstituten började sin verksamhet den 1 januari 1980. Vid arbetsmarknadsinstituten får den skrivas in som är i behov av yrkesinriktad rehabilitering och som annars inte skulle kunna beredas arbete.

Bestämmelserna i 3 kap. 5 § AFL bör anpassas till den nya organisationen av den yrkesinriktade rehabiliteringen. Enligt min mening bör bestämmel-

serna utformas så att den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst inte får sänkas under den tid han är inskriven vid ett arbetsmarknadsinstitut. I likhet med vad som nu är fallet bör dock den sjukpenninggrundande inkomsten kunna sänkas då det rör sig om arbetsträning och denna har pågått i sex månader.

Den som är inskriven vid ett arbetsmarknadsinstitut får utbildningsbidrag enligt arbetsmarknadskungörelsen (1966:368).

I likhet med vad som gäller för den som genomgår arbetsmarknadsutbildning bör även den som får utbildningsbidrag till följd av att han genomgår yrkesinriktad rehabilitering vid ett arbetsmarknadsinstitut få tillgodoräkna sig utbildningsbidraget som inkomst av anställning vid beräkning av pensionsgrundande inkomst till försäkringen för tilläggs pension. Jag föreslår att 11 kap. 2 § första stycket f) AFL ändras i enlighet härmed.

I detta ärende har jag samrått med chefen för arbetsmarknadsdepartementet.

7 Förmåner för kvinnor som genomgår militär grundutbildning

Den som är försäkrad enligt AFL och som dessutom är inskriven hos en allmän försäkringskassa har i princip rätt till sjukpenning enligt bestämmelserna i 3 kap. AFL om hans sjukpenninggrundande inkomst uppgår till minst 6 000 kr. per år.

En värnpliktigs ekonomiska förmåner under tjänstgöringen regleras i värnpliktsförmånsförordningen (1976:1008). Vid sjukdom får han således inte sjukpenning enligt AFL (3 kap. 15 §). Inte heller får han föräldrapenning för tillfällig vård av barn (4 kap. 10 §) eller särskild föräldrapenning (4 kap. 18 §). Under militärtjänstgöringen utgår i stället dagersättning eller dagpenning enligt värnpliktsförmånsförordningen.

Enligt riksdagens beslut (prop. 1977/78:185, FöU 1978/79:1, rskr 2) kan även kvinnor numera anställas som befäl i det militära försvaret. En kvinna som avser att söka sådan anställning vid försvarsmakten skall först ha genomgått militär grundutbildning för kvinnor. Regeringen har meddelat närmare föreskrifter om denna utbildning i förordningen (1979:1207) om militär grundutbildning för kvinnor. Grundutbildningen skall motsvara grundutbildningen enligt värnpliktslagen (1941:967) och skall i princip genomföras gemensamt med motsvarande grundutbildning för värnpliktiga.

Under utbildningen har en kvinna rätt till samma förmåner enligt värnpliktsförmånsförordningen som en värnpliktig har under grundutbildningen.

Samma regler som gäller för en värnpliktig bör enligt min mening tillämpas också när en kvinna genomgår militär grundutbildning. För den tid utbildningen pågår bör således sjukpenning inte komma i fråga. Hon bör också jämföras med de värnpliktiga i fråga om rätten till föräldrapenning för

tillfällig vård av barn och särskild föräldrapenning. Kvinnan bör i likhet med de värnpliktiga under grundutbildning få dagersättning enligt värnpliktsförmånsförordningen. Försäkrade som genomgår militär grundutbildning för kvinnor bör därför fogas till uppräknningen i 3 kap. 15 § AFL.

Vid beredningen av denna fråga har jag samrått med chefen för försvarsdepartementet.

8 Besvär över beslut i socialförsäkringsärenden

En ny lagstiftning rörande besvärspövningen inom socialförsäkringen trädde i kraft den 1 januari 1979 (prop. 1977/78:20, SfU 15, rskr 113, SFS 1978:28-40). De nya reglerna innebär bl. a. att tre regionala försäkringsrätter har inrättats för överprövning av ärenden som handläggs av de allmänna försäkringskassorna.

En försäkringsrätt prövar besvär över beslut som har meddelats av en allmän försäkringskassa som ingår i försäkringsrättens domkrets. Försäkringsrätten för Mellansverige prövar dessutom de beslut som har meddelats av riksförsäkringsverket eller av en lokal skattemyndighet.

Talan mot en försäkringsrätts beslut förs genom besvär hos försäkringsöverdomstolen.

Som allmän regel gäller att den som vill klaga på ett beslut i ett socialförsäkringsärende skall sända besvärshandlingen till den myndighet som har meddelat beslutet. Besvärshandlingen skall ha kommit in till myndigheten inom två månader från den dag då den som vill klaga fick del av beslutet.

Besvären skall emellertid också tas upp till prövning om besvärshandlingen har sänts fel men före besvärstidens utgång har kommit in till en försäkringskassa, till riksförsäkringsverket eller till den domstol som skall pröva besvären.

I motionen 1978/79:510 anfördes att nu gällande bestämmelser kan få olyckliga konsekvenser för den som vill överklaga en försäkringskassas beslut. Om besvärshandlingen sänds till fel försäkringsrätt, dvs. en annan försäkringsrätt än den som skall pröva besvären, kan det, påpekade motionären, dröja innan det upptäcks att handlingen har kommit fel och det kan alltså hända att den kommer in till rätt försäkringsrätt efter besvärstidens utgång. I sådant fall kan besvären inte tas upp till prövning. I motionen hemställdes därför om förslag från regeringen om ändring av bestämmelserna så att en besvärshandling skall kunna tas upp till prövning oavsett till vilken försäkringsrätt den har kommit in.

Enligt socialförsäkringsutskottet (SfU 1978/79:17) borde den omständigheten att en besvärshandling före besvärstidens utgång kommit in till en annan försäkringsrätt än den som skall pröva besvären rimligen inte leda till att den som besvärar sig riskerar att gå miste om möjligheten att få besvären prövade. Detsamma borde enligt utskottet gälla i de fall besvär över en

försäkringskassas eller riksförsäkringsverkets beslut felaktigt sänts till försäkringsöverdomstolen. Utskottet hemställde att regeringen skulle ges till känna vad utskottet anför. Riksdagen biföll utskottets hemställan (rskr 1978/79:227).

Jag delar den uppfattning som har kommit till uttryck i socialförsäkringsutskottets betänkande. Den som besvärar sig i ett socialförsäkringsärende bör inte av ett sådant formellt skäl som det nu aktuella behöva riskera att få sin talan avisad. Som framgår av de bestämmelser som infördes vid besvärareformen var avsikten att förebygga detta, men bestämmelserna har kommit att innehålla en lucka. I likhet med utskottet anser jag att reglerna bör fullständigas så att besvärshandlingen skall anses ha kommit in i rätt tid även om den inom besvärstiden getts in till en annan försäkringsdomstol än den som skall pröva besvären. Bestämmelserna i 20 kap. 13 § AFL bör ändras i enlighet härmed.

9 Omprövning av försäkringsdomstols beslut

I samband med reformeringen av besvärsförfarandet i socialförsäkringsärenden infördes i 20 kap. 10 § AFL regler som innebär att en allmän försäkringskassa under vissa förutsättningar är skyldig att ompröva ett av kassan tidigare fattat beslut som inte prövats av en försäkringsrätt. Kassan skall således ändra ett beslut som på grund av skrivfel, räknefel eller annat sådant förbiseende innehåller någon uppenbar oriktighet. Kassan skall vidare ändra ett beslut som blivit oriktigt på grund av att det har fattats på uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag eller grundas på en uppenbart felaktig rättstillämpning eller annan liknande felaktighet.

Bestämmelserna gäller även för försäkringsrätterna och försäkringsöverdomstolen.

I fråga om bestämmelsernas tillämpning på försäkringsdomstolarna erinrade dåvarande departementschefen om att förvaltningsprocesslagens bestämmelse om rättelse av förbiseendefel gäller för dessa domstolar. Vidare erinrade han om att resningsinstitutet finns att tillgå. Han ansåg det dock vara värdefullt om även andra felaktiga beslut än sådana som innehåller förbiseendefel kunde rättas till på ett enkelt sätt utan att resningsinstitutet behöver tillgripas.

Tillämpningen av bestämmelserna i försäkringsdomstolarna har emellertid i praktiken visat sig medföra onödig omgång. Domstolarna anser sig således, så snart besvär anförts eller missnöje på annat sätt riktats mot ett beslut, skyldiga att utreda om det är skäl att ändra beslutet. För försäkringsöverdomstolens del sker det så att ett nytt ärende läggs upp. I avgörandet av det nya ärendet deltar tre av domstolens lagfarna ledamöter. I försäkringsrätterna gör man normalt så att besvärslagan cirkulerar mellan de lagfarna ledamöter som har deltagit i det tidigare avgörandet.

Omprövningsförfarandet har i försäkringsöverdomstolen inte i något fall

lett till ändring i beslutet. I försäkringsrätterna har omprövningen såvitt känt lett till ändring i några enstaka fall.

Det kan enligt min mening konstateras att omprövningsinstitutet när det gäller försäkringsdomstolarna lett till endast mycket blygsamma resultat. De personalinsatser som krävs för ärendenas handläggning står inte i rimlig proportion härtill. Här bör också beaktas den mycket besvärliga balanssituation i vilken försäkringsdomstolarna befinner sig.

Som framgått av vad jag tidigare anfört står såväl förvaltningsprocesslagens bestämmelse om rättelse av förbiseendefel som resningsinstitutet till buds för att uppnå rättelse i oriktiga beslut från försäkringsdomstolarna. I den mån möjligheten till besvär i ordinär ordning är uttömd. Till följd härav behöver rättsförluster inte inträffa även om det särskilda omprövningsförfarandet avskaffas. Ur processekonomisk synvinkel framstår också en sådan lösning som lämplig mot bakgrund av de erfarenheter som i dag finns.

Jag förordar därför att reglerna i 20 kap. 10 § femte stycket AFL om omprövning av försäkringsdomstols beslut upphävs. Omprövningsreglerna kommer således i fortsättningen enbart att gälla försäkringskassorna.

10 De allmänna försäkringskassornas arkiv

Som en följd av den nya besvärsorganisationen har uppstått vissa formella problem i anslutning till bestämmelserna om statliga myndigheters arkiv. Det gäller arkiveringen av försäkringskassans handlingar i överklagade ärenden.

Samtidigt som de till försäkringskassan ingivna besvären över kassans beslut lämnas över till försäkringsrätten sänder kassan till försäkringsrätten in sitt eget beslutsunderlag i form av persondossier eller akt. För att underlätta försäkringskassornas löpande handläggning av socialförsäkringsärendena har det visat sig vara lämpligt att försäkringsrätterna, sedan besvärsmålet slutligt avgjorts, återsänder mottagna persondossier eller akter till försäkringskassan. Dessa arkiveras således inte hos försäkringsrätten.

Arkivläggningen hos försäkringsrätterna regleras genom bestämmelser i allmänna arkivstadgan (1961:590). Riksarkivet är enligt stadgan arkivmyndighet för rätterna. Arkivstadgan är i princip tillämplig på arkiv hos statliga myndigheter. Frågan om en allmän försäkringskassa i nu förevarande avseende är att anse som statlig myndighet är inte klarlagd.

Riksarkivet har bl. a. mot bakgrund härav, efter samråd med riks-försäkringsverket, hemställt att bestämmelserna i allmänna arkivstadgan uttryckligen görs tillämpliga på arkiv hos försäkringskassorna. Riksarkivet framhåller att förfaringssättet, att försäkringsrätterna avhänder sig handlingar som ingått i deras beslutsunderlag, kan godtas endast under förutsättning att allmänna arkivstadgan är tillämplig på den mottagande myndighetens arkiv.

Jag biträder riksarkivets framställning. Jag vill i sammanhanget nämna att

arkivläggningen hos de allmänna försäkringskassorna f. n. regleras genom riksförsäkringsverkets anvisningar, vilka i väsentliga delar sammanfaller med bestämmelserna i allmänna arkivstadgan. Jag förordar således, efter samråd med chefen för utbildningsdepartementet, att den av riksarkivet föreslagna ordningen genomförs. Lagtekniskt bör det ske genom ett tillägg till 18 kap. 5 § lagen (1962:381) om allmän försäkring av innebörd att regeringen bemyndigas förordna att bestämmelserna om arkiv hos statsmyndighet skall gälla arkiv hos de allmänna försäkringskassorna.

11 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att antaga de upprättade förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring. m. m.,
2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.
3. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272).

12 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

*Bilaga***Riksförsäkringsverkets skrivelse angående ett eventuellt slopande av möjligheten till inbetalningar till frivillig pensionsförsäkring hos riksförsäkringsverket****Allmänt om försäkringen**

Försäkringen är sedan år 1963 inordnad under lagen om allmän försäkring och regleras genom 22 kap. i denna lag (1962:381) samt genom förordningen (1962:521) om frivillig pensionsförsäkring hos riksförsäkringsverket.

Genom inbetalning av avgifter till försäkringen ges varje svensk medborgare och varje annan i Sverige bosatt person möjlighet att förskaffa sig rätt till högre egenpension än den som utgår genom folk- och tilläggs pensioneringen. Den frivilliga pensionsförsäkringens uppgift är således att tjäna som ett komplement till de obligatoriska försäkringarna.

Försäkringen grundar sig på hos postverket inbetalda frivilliga avgifter. Alltsedan försäkringens införande har de avgiftsbelopp som får inbetalas till försäkringen varit begränsade. Enligt gällande maximeringsregel får försäkrad, som är under 70 år, sammanlagt ha inestående ett belopp som högst motsvarar 1 000 kronor gånger antalet levnadsår. Försäkringstekniskt sett är varje avgift att betrakta som en engångsavgift, för vilken pension utgår oberoende av om ytterligare avgifter erläggs eller inte. Inbetalning har kunnat ske och kan fortfarande göras till försäkringen enligt ett flertal olika tariffer, för vilka särskilda bestämmelser gäller bl. a. i fråga om pensionsrätt, beskattning m. m.

Pensionerna är till skillnad från förmåner från folk- och tilläggs pensioneringen inte värdebeständiga. Visserligen utbetalas särskilda tillägg till pensionerna – återbäring – av överskott, som uppkommer på försäkringsrörelsen, men detta bör inte ses som någon kompensation för penningvärdeförsämringen utan endast som en justering av uttagna premier.

De försäkringsformer som numera erbjuds är temporär och livsvarig egenpension med inom vissa gränser valfri pensionsålder. Pensionsåldern behöver inte bestämmas på förhand. Beträffande beskattningen gäller att försäkringstagaren vid inbetalningstillfället kan välja att få försäkringen betraktad antingen som P-försäkring eller som K-försäkring. P-försäkring innebär att utgående pension skall tas upp till beskattning men att avdrag inom vissa gränser i gengäld får göras för erlagd avgift. Vid K-försäkring skall den utgående pensionen inte tas upp till beskattning och avdragsrätt föreligger i princip inte för erlagt avgiftsbelopp.

Till försäkringen är f. n. anslutna ca 60 000 personer av vilka omkring 23 000 nu uppbär pension. Den frivilliga pensionsförsäkringens fond uppgår f. n. till drygt 500 miljoner kronor.

Försäkringens tillkomst och utveckling

Den frivilliga pensionsförsäkringens började sin verksamhet den 1 januari 1914 då lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring trädde i kraft. I lagen ingick nämligen bestämmelser som möjliggjorde för svensk medborgare att genom inbetalning av avgifter till dåvarande Pensionsstyrelsen förskaffa sig rätt till högre livsvarig egenpension, än den som utgick på grund av de obligatoriska avgifterna.

Försäkringens blev under åren 1918–1936 föremål för genomgripande omläggningar. Bl. a. utarbetades år 1918 nya bestämmelser för försäkringens för att ge arbetsgivare möjlighet att ordna ett generellt pensionsskydd åt sin personal. Samtidigt infördes möjlighet att teckna försäkring, som förutom rätt till livsvarig pension även innehöll visst villkor om avgiftsåterbetalning vid dödsfall. Grunddragen till sin nuvarande gestaltning erhöi försäkringens vid ingången av år 1936.

År 1959 tillkallades en särskild utredningsman, som skulle undersöka möjligheterna att effektivisera försäkringens, så att den kunde erbjuda lämpliga kompletteringsmöjligheter även till den allmänna tilläggs pensioneringen. Utredningens olika förslag ledde endast till att försäkringens fr. o. m. år 1963 kompletterades med en temporär ålderspensionsförsäkring. Övriga förslag avseende förtids-, änke- och barnpension ansågs inte böra genomföras bl. a. på grund av den utbyggnad av administrationen som de krävde.

Den 1 januari 1973 gjordes den utvidgningen, att även den som inte är svensk medborgare, men bosatt i riket, fick rätt att teckna försäkring.

Genom ändringar i kommunalskattelagen upphörde år 1976 möjligheten att teckna pensionsförsäkring med villkor om avgiftsåterbetalning vid dödsfall. Till denna kombinerade försäkringsform hade tidigare ungefär hälften av avgifterna erlagts. Ett år senare anpassades försäkringsformerna till den sänkta allmänna pensionsåldern (65 år).

I övrigt har de förändringar som sedan år 1936 vidtagits i huvudsak bestått i ändringar av tariffsatserna och höjningar av de avgiftsbelopp, som maximalt får inbetalas till försäkringens.

Anslutningen till försäkringens

Anslutningen till den frivilliga pensionsförsäkringens var under de första åren synnerligen ringa och de inbetalda avgifterna obetydliga. Från början av 1920-talet till mitten av 1940-talet ökade den årliga inbetalningen till

försäkringen från ca 1 miljon till ca 12–13 miljoner kronor. Utvecklingen för tid därefter framgår av nedanstående tabell.

År	Erlagda avgifter i milj. kr.			Antal personer för vilka inbe- talningar gjorts	Genomsnitt- ligt inbe- talnings- belopp, kr.	Antal nyin- trädna i försäkringen
	Män	Kv	Summa			
1950	7,2	6,5	13,7	20 047	700	2 340
1955	6,9	5,2	12,1	17 184	700	1 451
1960	6,9	6,4	13,3	12 497	1 100	970
1965	5,8	6,1	11,9	4 481	2 700	666
1970	5,5	5,5	11,0	3 302	3 300	490
1971	5,4	5,8	11,2	3 259	3 400	543
1972	5,3	5,2	10,5	2 901	3 600	397
1973	5,4	3,6	9,0	2 951	3 100	686
1974	4,5	3,4	7,9	2 098	3 800	289
1975	4,2	2,2	6,4	1 944	3 300	255
1976	2,4	1,4	3,8	1 380	2 800	98
1977	2,4	1,1	3,5	1 104	3 200	121
1978	2,8 ^a

^a Preliminär uppgift.

Den kraftiga nedgången i början på 1960-talet av antalet nyinträdda och antalet personer för vilka inbetalning skett sammanhänger i allt väsentligt med den allmänna tilläggspensioneringens införande. Före ATP:s tillkomst gjorde nämligen ett stort antal arbetsgivare årliga inbetalningar till försäkringen för sina anställda. De flesta arbetsgivarna upphörde med dessa inbetalningar i anslutning till utbyggnaden av den obligatoriska försäkringen. Bortfallet av dessa arbetsgivarinbetalningar hade emellertid ingen avgörande inverkan på det totala avgiftsbelopp, som erlades till försäkringen. Inbetalningsbeloppen för de anställda var nämligen av ringa storlek i jämförelse med egeninbetalningarna till försäkringen. Sistnämnda förhållande kan även utläsas i tabellen av den ökning som det genomsnittliga inbetalningsbeloppet fick i början på 1960-talet.

Som framgår av tabellen har emellertid en betydande avgiftsminskning ägt rum under 1970-talet. Som förklaring till detta premiebortfall kan nämnas

- slopandet av avdragsrätten för makas pensionsförsäkring från ingången av 1973
- de år 1975 och år 1976 införda begränsningarna i avdragsreglerna för egen pensionsförsäkring
- slopandet år 1976 av den kombinerade försäkringsformen tariff R3, som förutom rätt till livsvarig pension innefattade villkor om avgiftsaterbetalning vid dödsfall.

Av dessa åtgärder har den sistnämnda medfört den största avgiftsminskningen för försäkringen. Den kombinerade R3-försäkringen svarade nämligen för ca 50 % av premieintäkterna.

Nedgången av premieintäkterna för år 1978 kan i viss mån bero på de då införda nya besparingsformerna (det s. k. skattesparandet).

I sammanställningen nedan lämnas vissa uppgifter för att belysa den totala anslutningen till försäkringen.

År	Antal försäkrade vid årets utgång	Antal pensionsnärer vid årets utgång	Total fond utgång, milj. kr.	Utbetalda pensionsbelopp, milj. kr.
1950	67 000	8 200	175	4,5
1955	73 000	11 700	240	7,2
1960	77 500	15 800	306	10,6
1965	75 000	18 900	370	14,3
1970	71 000	21 300	431	19,6
1975	65 000	22 800	488	25,9
1976	63 000	22 700	493	30,0
1977	61 000	22 600	500	30,2

Någon fullständig bild av inom vilka yrkesgrupper försäkringen tecknats kan inte ges. Dock utfördes för åren 1967 och 1968 en undersökning av yrkesfördelningen bland de som nytecknade försäkringar under dessa år. Resultatet av denna kan i någon mån ge en uppfattning om vilka grupper, som visat intresse för försäkringen. Undersökningen grundade sig på den uppgift om yrkestillhörighet, som på den tiden lämnades av försäkringstagaren på anmälningskortet för nyteckning av försäkring. En sammanfattning av undersökningens resultat redovisas nedan.

Procentuell fördelning av inbetalningsbeloppet för nytecknade försäkringar åren 1967–1968

	Män	Kvinnor
Arbetsgivarinbetalningar m. m.	13	13
Egeninbetalningar		
Företagare	42	3
Tjänstemän	36	12
Övriga yrken	2	—
Ej angivet yrke ^a	7	72
Summa	100	100

^a Till denna grupp har även barn och hemmafruar hänförts.

Försäkringens omkostnader

I anslutning till att nya tariffer infördes år 1977 höjdes den i premierna ingående omkostnadsbelastningen från 3–5 % till 7–13 %. Denna avvägning av omkostnadsantagandet ansågs i dåvarande läge lämplig. Vid införandet påpekades dock att anpassningen av omkostnadsantagandet till den verkliga omkostnadsutvecklingen försvarades genom den ovisshet, som rådde om den framtida anslutningen till försäkringen. Utvecklingen av försäkringens totala omkostnader under 1970-talet framgår nedan.

År	Omkostnader kr.
1970	600 000
1971	650 000
1972	837 000
1973	857 000
1974	1 023 000
1975 ^a	1 572 000
1976 ^a	1 440 000
1977	1 453 000

^a I omkostnaderna för dessa år ingår kostnader av engångsnatur, som föranleddes av att vissa större rutiner inom försäkringen då överlades till ADB-behandling.

En fortsatt anslutning av nuvarande begränsade omfattning skulle på lång sikt innebära en kraftig minskning av försäkringsstocken. Eftersom en stor del av försäkringens omkostnader kan betraktas som fasta, kommer en sådan minskning med ett bibehållande av nuvarande servicenivå inte att medföra motsvarande nedgång av försäkringens omkostnader. Det kan i sådant läge förväntas, att de medel som avsätts för framtida omkostnader för nytecknade försäkringar visar sig vara otillräckliga. Att i något senare läge kompensera detta, genom att ytterligare höja omkostnadsbelastningen av premierna, leder till en försäkringsverksamhet med för försäkringstagaren ej acceptabla eller åtminstone mindre attraktiva villkor än f. n. och följderna blir troligen en ytterligare nedgång av anslutningen.

Överväganden och förslag

Som ovan framgått tillkom försäkringen vid den allmänna folkpensioneringens införande. Det ansågs då angeläget att bereda den enskilde möjlighet att genom egna avgifter tillförsäkra sig en pension som komplement till den allmänna pensionen. Något är senare utvidgades försäkringen, så att även arbetsgivare därigenom skulle kunna ordna ett pensionsskydd åt sin personal.

Även efter ATP:s tillkomst och efter det genom överenskommelse mellan

parter på arbetsmarknaden tillkomna systemet för pensionering i början på 1960-talet, ansågs behov föreligga för en kompletteringsförsäkring i statlig regi. De främsta anledningarna härtill var den förhållandevis höga allmänna pensionsåldern (67 år) och de i början små ATP-pensionerna. Dessutom omfattades ej alla grupper i samhället av den allmänna tillägspensioneringen.

För försäkringens del blev konsekvenserna vid ATP:s tillkomst, att de flesta arbetsgivare upphörde med insättningar för sina anställda. Dessa arbetsgivarinbetalningar har sedan dess successivt ytterligare avtrappats till att numera endast omfatta ett fåtal. Däremot fortsatte egeninbetalningarna åtminstone beloppsmässigt i ungefär samma utsträckning som tidigare under hela 1960-talet.

Den ytterligare utbyggnaden av tjänstepensioneringen som skett under 1970-talet, tillkomsten av pensionstillskott, delpensioneringens genomförande, den sänkta allmänna pensionsåldern samt det förhållandet att ATP närmar sig fullfunktionsstadiet har medfört att läget nu blivit ett annat. Det kan numera ifrågasättas om det överhuvudtaget finns något väsentligt behov att täcka genom denna typ av försäkring. Beträffande grupper som ej omfattas av den allmänna tillägspensioneringen kan omnämnas, att möjligheten att trygga hemmavarande makes pensionering genom frivilliga avgifter avsevärt har begränsats. År 1973 horttogs nämligen avdragsrätten för makeägd pensionsförsäkring. Försäkringen har vidare kraftigt urholkats, genom att försäkringsformen med villkor om avgiftsäterbetalning vid dödsfall ej längre får tecknas. Detta motförsäkringsskydd ansågs av många försäkringstagare som en nödvändig förutsättning för inbetalning till försäkringen. Allt detta liksom införda begränsningar i avdragsrätten har också medfört, att egeninbetalningarna under 1970-talet kraftigt gått ned och numera endast utgör ca 30 % av motsvarande inbetalningar i början på decenniet.

Försäkringen kan således varken anses ha något väsentligt behov att fylla eller motsvara de anspråk som i dag kan ställas på en kompletteringsförsäkring. Det bör också påpekas att även riksrevisionsverket ställt sig frågande till denna försäkring. I RRV:s revisionsrapport 1978-06-02 angående riks-försäkringsverkets verksamhet sägs följande.

”RFV administrerar p. g. a. särskild författning en frivillig pensionsförsäkring. Med hänsyn till verkets vidgade uppgifter inom den obligatoriska försäkringen samt de pensionsförsäkringar som erbjuds från andra försäkringsinstitut, bör RFV enligt RRV:s mening överväga att föreslå regeringen att nyackquisition inte längre skall bedrivas”.

Vidare har revisionskontoret vid riks-försäkringsverket (RK) under hand meddelat, att det vid revision av försäkringen kommit till den uppfattningen, att ett fortsatt engagemang inom denna verksamhet kräver en utveckling av de försäkringslösningar som i dag erbjuds samt utvecklande av metoder för marknadsföring. Enligt RK:s uppfattning ligger det dock kanske närmare till

hands att i stället minska engagemanget i försäkringen, t. ex. genom att slopa möjligheten till nyteckning av försäkring. Att fortsätta driva försäkringen med oförändrad ambitionsnivå är enligt RK:s uppfattning inget realistiskt alternativ.

Det kan även omnämnas, att postbanken meddelat att banken anser det helt nödvändigt att ett nytt inbetalnings- och redovisningssystem utarbetas, om banken även framdeles har att ta emot avgifter till försäkringen.

I anledning av vad ovan anförts och med hänsyn till den för försäkringstagarna ogynnsamma omkostnadsutveckling, som vid nuvarande låga anslutningsnivå kan förutspås, föreslår riksförsäkringsverket att möjligheten till nya inbetalningar till verkets frivilliga pensionsförsäkring upphör.

Ett upphörande av möjligheten till inbetalningar till försäkringen, bör ur försäkringsteknisk synpunkt lämpligen genomföras vid ett årsskifte, förslagsvis fr. o. m. den 1 januari 1980. Några ingångna försäkringsavtal skulle genom ett sådant upphörande inte komma att brytas, eftersom försäkringen bygger på ett system med engångspremier. Härvid förutsätts, att bestämmelser utfärdas vid den lagtekniska behandlingen, så att nuvarande villkor om pension m. m. även fortsättningsvis får giltighet för redan gjorda inbetalningar.

För försäkringstagare, som genom årliga insättningar till försäkringen har för avsikt att bygga upp ett pensionskydd, finns möjlighet att göra återstående inbetalningar hos privata försäkringsbolag, som tillhandahåller i stort sett likvärdiga pensioneringsformer. Premierna för samma grundförmån torde dock i allmänhet vara något högre på den privata marknaden. Kompensation för denna merkostnad bör dock kunna erhållas genom den möjlighet till högre återbäring som därmed ges.

Det kan tilläggas att ett eventuellt beslut om upphävande av nya inbetalningar till försäkringen ej på kort sikt medför någon större förändring av arbetsuppgifterna på riksförsäkringsverkets sektion för frivillig pensionsförsäkring, som administrerar försäkringen. Nyackquisition bedrivs till större delen genom postbankens försorg och motsvarar endast en ringa del av sektionens arbetsuppgifter. För postbanken skulle dock ett sådant beslut innebära en avveckling av dess medverkan i administrationen av försäkringen.

I handläggningen av detta ärende har deltagit generaldirektören Åström och överdirektören Sjönell samt ledamöterna Albåge, Håvik, Nelander, Olsson och Walander.

Därjämte har närvarit styrelsesuppleanten Gahrton, personalföreträdarna Almqvist och Tjärnberg, avdelningscheferna Örtengren, Ljungholm och Sjöquist, tf avdelningscheferna Söderberg och Brogren, byråchefen Eriksen (föredragande) och tf byråchefen Bjurén.

Innehåll

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	2
1 Förslag till lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.	2
2 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	6
3 Förslag till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)	14
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 24 januari 1980	18
Gällande bestämmelser	18
Överväganden och förslag	19
Hemställan	21
Beslut	21
Det till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.	22
Utdrag av lagrådets protokoll den 7 februari 1980	24
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 28 februari 1980	26
1 Inledning	26
2 Anmälan av lagrådets yttrande	27
3 Övergång till ett enhetligt system för debitering av arbetsgivaravgifter	27
4 Arbetsgivaravgift för bidrag till konstnärer m. fl.	29
5 Avveckling av den frivilliga pensionsförsäkringen	30
6 Sjukpenninggrundande inkomst m. m. under yrkesinriktad rehabilitering	31
7 Förmåner för kvinnor som genomgår militär grundutbildning .	32
8 Besvär över beslut i socialförsäkringsärenden	33
9 Omprövning av försäkringsdomstols beslut	34
10 De allmänna försäkringskassornas arkiv	35
11 Hemställan	36
12 Beslut	36
Bilaga Riksförsäkringsverkets skrivelse angående den frivilliga pensionsförsäkringen	37